

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — 160 Lei. Negyed évre — — — 40 Lei.
Fél évre — — — 80 — Egyes szám ára — — — 3 —.
Nyitlitter soronként 10 Lei.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ifj. Szántó Károly.
Kiadóhivatal: Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.
Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez a pénzküldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők. Kéziratok nem adtnak vissza. Hirdetések árszabály szerint, többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

Csehszlovákia és Szászváros.

A cseh-kormány kiküldöttje Szászvároson.

A kormány, a megye vezetősége és mindazok figyelmébe, akik gazdasági életünk felvirágoztatását és a leu értékének megjavulását valóban szívükön viselik.

A modern államok kormányai a szociális és gazdasági intézményekre mindenütt nagy gondot fordítanak s arra törekednek, hogy országukat függetlenítsék a külföldről jövő import tekintetében. Sajnos, nálunk a politikai tülekedés porondjain vesznek el az erre alkalmas energiák s bizony sokszor kell látnunk, hogy az „illetékes vezetőségek” több gondot, időt fordítanak a politika berkeire, mint arra, hogy ennek az Istentől minden jóval megáldott földnek természeti kincseit kihasználják, elkallódó értékeit megmentseék. Az a sok választatás, amelyen az ország az utóbbi hónapokban átesett, bizony nagyon elterelte a főfigyelmet az ország közgazdasági bajainak orvoslásáról s olyan dolgokról, a melyek elősegíthetik a gazdasági és pénzügyi téren való konszolidációt.

A cseh-kormány látva azt, hogy Csehszlovákia óriási összeget fizet külföldről hozott gyógynövényekért, elhatározta, hogy a gyógynövénytermesztést, gyűjtést és szárítást szakszerű telepek felállításával fogja elősegíteni s ez által a milliók kivándorlását megakadályozni s a munkanélküliséget apasztani. E végből szakembereit külföldre küldte, hogy tanulmányozzák az e téren való tudnivalókat.

Ami mi itt, szűkebb hazánkban nem, vagy alig ismerünk, a cseh-kormány felfedezte számunkra. A napokban ugyanis a cseh-kormány utasítására Seebald Krikoska cseh állami mérnök Szászvároson járt, hogy az Európa nyugati államaiban is elismert és híres Faragó-Gross-féle gyógynövénytelepet tanulmány tárgyává tegye. A miniszteri kiküldött itt mindent megtekintve és tanulmányozva, kijelentette, hogy a szászvárosi Faragó-féle gyógynövénytelep oly mintaszerűen, tökéletesen van berendezve, hogy felülmulja a Német- és Francia-országban látott hasonló telepeket. Jól eső érzéssel regisztráljuk e kijelentést, a mely fényesen dokumentálja, hogy Faragó Endre gyógyszerész nemcsak szakvizsgái, hanem a valóságban elért gyakorlati eredményei révén is európai szaktekintély a gyógynövény kultúrában.

Sajnos, ezt minálunk kevesen tudják. A megye, a város sem tudja, vagy talán nem ér reá felfogni e gyógynövénytelep gazdasági és szociális fontosságát, pedig a román kormány szakreferensei itt jártukban elismeréssel is adóztak e gyógynövénytelep szakszerű berendezéséért és vezetéséért, de bizony e telep támogatására, fejlesztésére, segítségére keveset gondoltak.

Az agrárreformmal kapcsolatban egy rendelet jelent meg, amely az agronom bizotti-

ságoknak elrendeli, hogy ily telep létesítésére avagy meglévők fejlesztésére megyénként 40 holdat hasítsanak ki.

A szászvárosi gyógynövénytermesztő, gyűjtő és szárítótelep egyetlen ilyen nagyszabású intézmény vármegyénkben, sőt az országban is, s így joggal elvárhatja, hogy ez a rendelkezés vele szemben is érvényt nyerjen, hiszen amellet, hogy elkallódó értékeket ment meg, a behozatalt csökkenti és sok szegény családnak nyújt megélhetést.

Marosvásárhelyen Császár gyógyszerésznek utaltak ki e célra földet. A Faragó-féle gyógynövénytelep is kérvényezte ezt az illetékes miniszteriumtól, de — miért, miért nem — nem kapott. Pedig sok millió leu maradna az országban, ha az országnak ez a legjelentősebb telepe kibővülne.

A morális segítség, amelyben ez a telep részesül az illetékesek részéről csak akkor jut teljesen kifejezésre, ha az anyagi lehetőségekben is megfelelő s rendeleteken alapuló támogatásban részesül.

Amidőn e sorokat a kormánynak, de legfőképpen dr. Groza Péter miniszter urnak, megyénk képviselőjének, a prefektus és subprefektus urnak, a megyei gazdasági egyesületnek, a megyei gazdasági kamarának, Szászváros város tanácsának s mindazoknak, akik vármegyénk kihasználatlan természeti kincseit az ország gazdasági, pénzügyi és szociális érdekei számára kiaknázza szeretnék látni s ez által a lakosság anyagi boldogulását is elősegíteni, figyelmébe ajánljuk, hiszszük, reméljük, hogy nemcsak vármegyénk, hanem az országnak is eme a külföldön is elismerést nyert gyógynövény-telepe ezután több figyelemben fog részesülni s nem fogják tőle a lehető legmesszebb menő támogatást megvonni.

A Faragó-féle szászvárosi gyógynövénytelep járuljon újra kérésével az illetékesek elé s hiszszük, hogy az ország, a megye, a város és környéke érdekeinek a leginkább megfelelő és a sok-sok családnak kenyeret, megélhetést, munkaalkalmat nyújtó felfogás fog érvényre jutni.

Az új kormánynak az ország minden terén való konszolidációját, az ipari, gazdasági és pénzügyi felvirágoztatását célzó és szolgáló programja is s a cseh-kormány példája is ezt diktálja. Ugy legyen!

Ifj. Szántó Károly.

Nem szabadulnak fel a lakások 1927. május elsején.

Uj lakbérrendelet készül.

A közelmúltban a napilapok megírták, hogy a bukaresti ítélőtábla helybenhagyta a bukaresti járásbírósnak egy megfellebbezett ítéletét, melyben a járásbírósnak elutasította egyik háztulajdonosnak azt a kérelmét, hogy a lakbéréket a leu esése folytán felemelhesse.

Ezzel szemben a kolozsvári ítélőtábla egy

szintén elvi jelentőségű határozatában ötven százalékos béremelést hagyott jóvá az elmúlt május 1-től kezdve, amikor a leu zürichi értéke 1'95-re szállott alá.

Azóta a leu tulemelkedett májusi bérnyedét megelőző februári értékén is, a pereket tehát a legfelsőbb bíróság — a mindennapi élet — alaptalannak találta. Május 1-én a leu Zürichben 1'95 volt, június közepén már túlhaladta a 2'20-at. Most kezdhethetnének a lakók perelni bérleszállítás végett.

A jogszolgáltatás azonban rendesen kissé el- késve veszi tudomásul a gyakorlati életnek rendelkezéseit. Ezért várja most laikus és a jogászvilág egyforma érdeklődéssel a bukaresti semmitűszék döntését, amelynek helyre kell állítani a jogegységet a két ellentétes táblai döntés között.

A kérdés szabályozásával a minisztertanács is foglalkozott. A kormány ugyanis új rekvirálási rendeletet készül kibocsátani, melyben a lakásrekvirálásokat kizárólag a városi tanácsok hatáskörébe utalja át.

Foglalkozik a kormány azzal a tervvel is, hogy a jelenleg érvényben levő lakbérleti törvényt, amelynek hatálya 1927. május 1-én lejár, meghosszabbítja.

A kormány elébe kíván vágni annak a fenyegető lakásuzsorának is, amely a lakások minden fenntartás nélkül való felszabadítása esetén bekövetkeznék. Ezért meg fogják állapítani a bérmaximumot, amelyet a háztulajdonosok nem léphetnek túl és meghatározzák azokat a feltételeket, melyek betartása esetén a háztulajdonosok fel nem mondhatnak.

Községi közigazgatásunk visszafejlődésének okai a magyar és román impérium alatt.

Az új közigazgatási egységesítési törvény a községek belügyeinek intézésében a községi bírót teszi első tisztviselőnek, aki az állandó választmány, vagy községi tanácsal együtt végzi mindazon teendőket, a melyeket a törvények és felsőbb rendeletek hatáskörébe utálnak s ezenkívül a bíró a feje a helyi rendőrségnek is.

A falusi jegyző pedig exponense a központi hatóságnak. Hogy kellő tájékozást nyújtsonk olvasóinknak a falusi bíró és jegyző munka- és hatásköréről ide iktatjuk a törvény rövidített szövegét, amelyet aztán összefogunk hasonlítani a magyar imperium idejében alkotott hasonló irányú törvényekkel, jogszabályokkal és el fogjuk mondani véleményünket mindkettőről.

Az új közigazgatási törvénynek a községekre vonatkozó több intézkedése az alábbiak:

1. „A községi közigazgatásnak a bíró a feje, aki igazgatja a község összes érdekeit vagy az állandó választmánnyal, vagy a községi tanácsal együtt.

Mint a község fizetett első tisztviselője,

együttal a helyi rendőrség feje is és így tudta és beleegyezése nélkül semmiféle rendőri vagy csendőri eljárás senki ellen a községben meg nem indítható".

2. A falusi jegyző — mint a törvény mondja — a központi hatóság közege a községben. A jegyzőt a prefektus nevezi ki, a községi tanács ülésén részt vesz, azonban szavazati joga nincsen. A bíró megbízása folytán az anyakönyvvezetői hatáskört is gyakorolja házasság kötése kivételével.

Minden jegyzőnek legalább közigazgatási szakiskolai végzettséggel (régebben jegyzői tanfolyam) kell rendelkeznie. A belügyminiszter határozza meg a jegyzők által készíthető okiratokat és az érte szedhető díjakat. Szegényektől semmiféle díjakat nem kérhet.

A magyar éra alatt — az 1867. évi kiegyezés után — 4 év múlva, vagyis 1871. évben született meg a községek rendezéséről szóló legelső XVIII-ik törvény cikk, amelynek szelleme majdnem azonos a román egységesítési törvénnyel, azon különbséggel, hogy eme törvényben a falusi jegyzőnek a képviselőtestületi gyűlésekben hozott határozatoknál szavazati joga volt.

Tizennyolc évi tapasztalat az akkori kormányt arról győzte meg, hogy a falusi jegyzők hivatásához nem elég csak a vármegyei szigorló bizottság előtt letett jegyzői vizsga, hanem 6 gimnáziumi osztályt, vagy ennek megfelelő iskolai végzettséget is törvénybe iktatta a vizsga lehetőségére s ugyakkor kimondta aztán, hogy az egyik vármegyében nyert jegyzői oklevél egy másik vármegyében való jegyzői állás elnyerésére nem érvényes. Később azonban novelláris intézkedéssel a törvény eme intézkedését oda módosították, hogy azok a falusi jegyzők: akik 3 évig szolgáltak s ezt hatóságilag igazolják az ország bármely vármegyéjében jogosultak jegyzői állást elfoglalni.

A magyar imperium által a községi adminisztrációra vonatkozó törvények között ott találjuk még az 1877. évi XXII. bagatell törvényt, amely 18 éven át gunyáblája volt a községekben gyakorolt jurisdictionalis bíraskodásnak. Eme torzszülött egynehány §-át kuriózumként fel kell elevenítenünk.

Az idézett törvény szerint 20 forintot meg nem haladó követelések tárgyalásánál a községi bíróság állott a bíróból, 2 esküdttől. A jegyzői teendőket az előjárásnak erre alkalmas tagja hiányában a jegyző, vagy helyettese, vagy pedig a bíró által e célra meghívott és „megtisztelt” falusi lakos végezhette.

Eme fonák és szalmácséplő törvényt a belügyminiszter ur 76105—1848. számú rendeletében kibővítette még azzal, hogy a községi bíraskodást csak a községi bíró és nem a jegyző hivatott gyakorolni. Hiszen ezen törvény megalkotása idejében a népnevelés még csak a kezdetlegesség stádiumában volt. S hű emlékemben van még az is, hogy 1880-ik évben — mint alpestesi körjegyző — körömhöz tartozó Árki községben (Hunyad megye) az írástudatlan falusbíró mogyorófa rováson szedte az állami és községi pótdadókat, bámulatos pontossággal, amely rovások alapján minden két hétben elkönyveltem a bevételeket.

No, de tegyük félre ezt az ökori számadási rendszert s képzeljük azt, hogy legtöbb kis községben 4 elemi, vagy 2—4 gimnáziumot végzett bírák voltak alkalmazva. Vajon ezen képzettség elég volt arra, hogy az 1877. évi XXII. évi törvény 71. és 86.§-ában körülírt igénykeresetek és ingatlanra vezetendő kielégítési végrehajtási eljárások

körül eszközözendő procedurákat a bíró, a falusi jegyző nélkül végrehajthassa? Aztán az 1886. évi XXII. t.-c. után következett a purifikálás korszaka, mert belátta a kormány, hogy a községi életben rejlik azon anyag, a melynek okszerű és helyes feldolgozása a magasabb fórumok munkakörét képezi s ha az anyag rossz, akkor annak feldolgozása is sok nehézséggel és idővesztéssel jár. És ennek hatása alatt teremtette meg az 1900 évi XX-ik törvényt a közig. tanfolyamokról, amelyben kimondatott, hogy az egy évi jegyzői tanfolyamra csak azok vehetők fel, akik kimutatják, hogy 8 gimnáziumot, vagy ennek megfelelő más iskolát végeztek és egy évig jegyzői irodában gyakornokoskodtak. Az idézett törvény 3 §-a már nagyon tulhajtotta a sulykot, amennyiben a jog — vagy államtudományi doktoroknak a jegyzői tanfolyam hallgatásának mellőzésével — a szigorlat letételét csak azon esetben engedélyezte, ha az illető — alispán által láttamozott — jegyzői bizonyítvánnyal igazolta, hogy egy évet jegyzői, vagy városi irodában töltött. Ezen intézkedés alól kivételt képeztek az ügyvédek a gyakorlati bírói vizsgával rendelkezők s végül a vármegyei tisztviselők közül az alispánok, jegyzők, főszolgabírók és szolgabírák, ha egy évet ezen minőségben már szolgáltak.

Eme változatos procedurák után 1902. évben — az egyszerűsítési törvény alapján — a községekre nézve megalkották 12600—902. sz. alatt a „községi ügyviteli szabály”-t, amelynek 78. §-ában írott intézkedés szerint a falusi jegyző: a képviselői üléseken már előadóként szerepel s a bírónak mindenekben a jegyző tanácsa és irányítása szerint kell eljárnia.

A magyar éra alatt hozott községi törvények fokozatosan bővültek s ezek keretében a falusi jegyzők munkája, hatásköre és tekintélye is emelkedett; elannyira, hogy az utóbbi időkben a községi bírói állással járó feladatok megoldását inkább csak a község vagyónának okszerű kezelése képezte.

No hát most már térjünk vissza a jelenleg érvényben levő egységesítési törvényre.

A községi bíró feje a községnek, ő kezeli és vezeti az anyakönyveket s köti a házasságokat és intézi a helyi rendőrségi ügyeket. Hát ezek nagyon röviden és velősen vannak megírva, de hogy miképpen lesznek megvalósíthatók és végrehajthatók, erre feleletet adni úgy a kodifikátorok, mint a nagyrabecsült törvényhozó testület adósok fognak maradni.

Nagyrománia törvényhozó testülete ott kezdi a községi közigazgatást reperálni, ahol a magyar kormány ezelőtt egy félszázaddal gyártotta hasonló holt törvényeit.

Hiszen a községi bírótól semmiféle minősítést nem kíván, pedig az egységesítési törvény egy pár sorában is oly feladatok megoldására van hivatva, amelyeket szaktudás nélkül megoldani képtelenség. Hogy a falusi bíró ur — akinek a házasságkötés aktusa kizárólag személyéhez van kötve, miképp fogja megoldani feladatát akkor, amidőn az 1849. évi XXXI. t.-c. 36. §. és házassági utasítás 60. §-ában foglalt esetek merülnek fel, vagyis amidőn a házasságkötés egyikének közeli halállal fenyegető betegsége esete forog fenn, — azt elképzelni sem tudjuk. Hiszen az ilyen esetben egy olyan fontos jogi cselekményt kell végrehajtania, amihez nemcsak gyakorlati, hanem bizonyos jogi tudás is szükséges. Hát ugyan bizony elképzelhető-e az, hogy egy 4—6 elemi osztályt végzett községi bíró mérlegelni tudná ama körülményeket, amelyek őt a rendőri vagy csendőri eljárásban

beavatkozásra feljogosítják? Az eljáró csendőr bizonyos vizsgának van alávetve, szolgáltatásának teljesítése tekintetében: míg a „bíró uramnak” még csak halvány fogalma sincsen a rendőri feladatok mikénti teljesítéséről. Na aztán még arról is, hogy minők azon házassági akadályok, amelyek a házasság megkötését aggályosokká teszik.

A felsorolt állapotok komoly mérlegelése után, kétségtelenül illorizussá teszi az egységesítési törvényben lefektetett rendelkezéseket.

Hogy az egységesítési törvényben a községi közigazgatásra vonatkozó intézkedések halvaszülettek, azt mi sem bizonyítja jobban mint ama hatósági intézkedés, mely szerint az anyakönyvek vezetése dacára az előbb említett törvényes rendelkezésnek, továbbra is a jegyzők által eszközöndők.

Igen ám, de akadhat egy dr. juris bíró, aki erre azt fogja a hatóságnak visszairni, hogy a „törvényt hatálytalanítani, vagy módosítani csak törvénnyel lehet s nem pedig hatósági rendeletekkel”.

S ebben elvitathatatlan igazságát letagadni nem lehet.

A községi bírói állást minden körülmények között valamely minősítéshez kell kötni s a községek ügyeinek vezetését, irányítását vissza kell adni a falusi jegyzőknek, akik évszázadok óta mindig legnagyobb pontossággal végezték nehéz feladatukat.

id. Szánthó Károly

Bikfalva község nyugalmazott jegyzője.

Szibériában hadifogságban.*

Kedveseinktől messze, zabkenyéren élni, mindent elveszíteni semmit sem remélni, kémleni a jövőt és azt el nem érni, félve kelni s busan nyugovóra térni, a jelent utálni s az enyészettől félni, egymást nem szívelni, mégis összeférni, néha átkozódni, majd, az Istent kérni, könnyteli szemekkel a távolba nézni,

szerettinkért vágyban, aggódásban égni, a visszontlátásban már nem is remélni, boldog édes multa fájón visszanézni, a halált kívánni, de a sirtól félni, vágyban, szerelemben perzselően elégni, nappal álmodozva, elmerengve lépni, éjjeli nyitott szemmel a vak homályt mérni és hogy otthon járunk, égő aggyal vélni,

lassan elsorvadni, elfogyni, kiégni, aggá válni annak, ki alig volt férfi, elfáradva tompán, reménytelen élni, vagy fájón zokogni, avagy zuzni, tépni, minek e kinlódás? — Százszor is megkérdni, ez a fogoly élet... Honnan senki se véli, hogy így kell elfogva, zabkenyéren élni, szenvedni, sinylódni, soh'se hazatérni.

(Krasznaja Rejtschka.) 1916.

Várkonyi István.

Az én életem.

Hogyha tép a bánat,
A gondok gyötrőnek,
S bántó, bus emlékek
Mind előretörnek,

Hogyha nagy remények
Csak csalódást adnak,
És gonosz emberek
Ellenem támadnak,

* E két költemény szerzője Várkonyi István, Csobánka (Pest megye) főjegyzője, lapunk háboru előtti munkatársa, aki a világháborúban mint tart. hadnagy, főhadnagy, később százados többszörös kitüntetéssel résztvett. Egyik versét orosz fogságban, a másikat mint onnan hazatért boldog családapa írta.

Hogyha szur a tövis,
És nincs semmi vigasz,
Hogyha fáj az Élet,
Mert semmi sem igaz...

... elég kis páromnak
Csak egy tekintete,
A mosolygós arca,
Simogatós keze,

tudni, hogy az enyém,
Velem van, mellettem...
— S mindent, mi bánt és rossz,
Egyszerre felejtem.

S széppé lesz életem,
Gyönyörű e világ:
... Körülvesz sugaras,
Ragyogó boldogság!

(Csobánka).

Várkonyi István.

NAPI HIREK.

— **Vizsgálat a rendőrségen.** A napokban a helybeli állami rendőrség legénysége felett Josép Mihály de Montemira rendőrségi vezérfelügyelő szemlét tartott, melynek során egy a rendőrpáncsnokság ügymenetét, mint a legénység oktatását is ellenőrizte s alaposan megvizsgálta. A vezérfelügyelő, aki régebben az oztrák csendőrségnél is teljesített szolgálatot, a szigorú vizsgálat végeztével Herlea Livius rendőrfőnök előtt Ghisoiu Joachim rendőrlégénységi parancsnoknak úgy az ügymenet, mint a legénységoktatása körül szerzett érdemeiért meglegedését fejezte ki s felsőbb helyre juttatott jelentésében is Ghisoiu Joachimt nagyobb városok rendőrlégénységének élére is ajánlotta. Mi is örömmel regisztráljuk a fenti eseményeket.

— **Házasság.** Klein Oszkár kudzsi harang-gyáros m. hó 30-án tartotta esküvőjét Ignác László volt országgyűlési képviselő leányával: Ignác Erzsébet polg. iskolai tanárnővel. Gratulálunk!

— **A szászvárosi róm. kath. egyház-tanács által rendezendő kerti-ünnepély 1926. aug. hó 1-én lesz megtartva.** Bővebbet a jövő számunkban.

— **Uj ügyvéd Déván.** Dr. Almasán Ágoston Déván ügyvédi irodát nyitott.

— **Községi tanácsok szenátorválasztása.** A választási törvény szerint minden megye községi tanácsosai egy szenátor választására jogosultak. Ez a választás m. hó 23-án ment végbe Hunyadvármegyében is. A szavazás három kerületben történt: Déván, Brádon és Pujon. Megyénkben csak két párt állított jelöltet: a kormánypárt Francisc Hossu Longint s a nemzetipárt Gidionescu Ioan kolozsvári egyetemi tanárt jelölte. A szavazások eredménye a következő: Brád: Nemzetipárt 321, kormánypárt 407, megsemmisítve 4 szavazat. Déva: Nemzetipárt 1161, kormánypárt 766, megsemmisítve 19. Puj: Nemzetipárt 624, kormánypárt 329, megsemmisítve 9 szavazat. Összesen: Nemzetipárt 2106, kormánypárt 1502 szavazat, mely szerint tehát a hunyadvármegyei községi tanácsok szenátora Gidionescu Ioan kolozsvári egyetemi tanár lett.

— **Cégjegyzői megbízás.** A dévai Takarékpénztár igazgatósága Malárik Pál intézeti főkönyvelőt cégjegyzési jogosultsággal ruházta fel.

— **A Szociális Misszió Társulat helybeli szervezete aug. hó 8-án nyári ünnepélyt rendez a szegénysorsu egyetemi hallgatók segélyezésére.**

ERZSÉBET MOZI a „TRANSYLVANIA“-ban.

Ma vasárnap július hó 4-én
délután 4³⁰ és este 8³⁰ órakor

Strauss Walzer

Mesés film 8 felv.-ban

Petrovics Szvetovár
és Anita Berber-rel.

Ezenkívül:

Le a férfiakkal

Szalon szerelmi történet. Főszerepben
Soava Gallon. — Dorián sláger.

— **Hirdetmény.** A június havi fényűzési és 1 százalékos forgalmi adók a következő sorrendben fizetendők be a szászvárosi rom. kir. adóhivatalba: Julius 5-én azok, kiknek családi nevük A., B., C., D betűvel kezdődik, 6-án E., F., G., H., 7-én I., K., L., M., 8-án N., O., P., R., 9-én S., T., U., V., Z. és 10-én a részvénytársaságok. Az alkalmazottak utáni 4 és 8 százalékos adók 1926. július 10-ig fizetendők. Ferenczy János sk., adótárnok.

— **Inspekiót e héten (július 5. reggel 6 órától július 12. reggel 6 óráig) a Vlad-féle gyógyszerár tart.** Éjjeli csengő működik.

— **A Képes Ujság legújabb száma** úgy rendkívüli változatos, érdekes szövegtartalmával, mint pompás aktuális illusztrációival felülmulja az eddig megjelent számokat. Nem kevesebb mint ötven érdekes illusztráció tartja a csinos kiállítású, gondosan szerkesztett képes lapot. Románia minden helységében olvasható ma már a Képes Ujság, amelynek előfizetési ára a külföldi lapokkal vetekedő gazdag tartalma dacára rendkívül előnyösen van megállapítva.

— **Adóvégrehajtások lesznek.** Értésülésünk szerint július hó 1-ével egy újabb érkezett miniszteri rendelkezés értelmében az adóvégrehajtások menetét megszigorították, s mindazon adózó polgárok ellen, kik múlt évi hátralékos és folyó, de esedékes adóikkal hátralékban vannak, a végrehajtásokat haldéktalanul foganatosítani fogják.

— **Panasz.** Vettük a következő sorokat: Tisztelt szerkesztőség! Mi szászvárosi iparosok állandóan járva a kudzsi hetivásárookra szomorúan tapasztaltuk, hogy ott is bajok vannak a „zsemlék” körül. Az ott árusított sápadt képi zsemlék ára darabonként szintén 1 leu, de súlyuk csak 20 gramm. Itt mellékelünk belőlük egy példányt, amely külső nagyságra is fél akkora mint a szászvárosi 50 grammos zsemlé. Kudzsi 2 pék van. Ezeket a zsemléket Strikuta nevű kudzsi pék árusítja. Damian primpretor uruak és a kudzsi községi előjáróságnak s más illetékeseknek figyelmébe ajánljuk a kudzsi „zsemléket” s ezt a hallatlan árdrágitást. Tisztelettel: Több vásárra járó iparos.

— **Gabonapiac.** A terméskilátás, mely szörványosan a buza ledőlése miatt helyenként aggodalomra ad okot, kitűnőnek ígérkezik. Árak máris lemorzsolódnak, úgy, hogy ma a buzának az ára 8-50 leura szállott le. Kereslet minimális, mert a külföld is nagyon rezerváltan viselkedik s a leu emelkedés is az árak csökkenésére vezet. Tengeriben is mérsékelt kereslet van, úgy, hogy az ára 5-60—

5-70 leu körül variál. Lisztekben, különösen kenyérlisztekben, nagymalmok részéről nagy kínálat, mérsékelt árak mellett. — Pénz. Leunk lassan halad a stabilizáció felé s rövidesen el fogja érni a 2-50-es zürichi jegyzését s a fő, hogy stabil lesz!

— **Postarablás Marosillyén.** A véletlen egy igen érdekes dézsmáló rendszerre vezetett nyomra a marosillyei postán. Lugosról ugyanis a napokban egy értékes textil csomagot küldtek Kovásznai rendeltetéssel. A csomag, amelyen érték is fel van tüntetve, megdezsmálva érkezett Kovásznára. A posta a nyomozást megindította és rájött, hogy a csomagot a lugosi posta átrakásánál Marosillyén bontották fel. A csendőrség azonnal a levélhordót és a szállítót gyanúsította s a házkutatás során a gyanu beigazolódt. Rengeteg olyan holmit találtak náluk, amelyek vételhelyét nem tudták bizonyítani, mivel a megnevezett kereskedő kimutatta, hogy üzletében olyan áru nem is létezett. Szövetek, csipkék, házi szükségleti cikkek valóságos tömegben voltak elrejtve. S e dézsmálást a szolgák már nagyon régen folytathatták, mivel csekély fizetésük dacára mindig igen jól éltek, sőt házat és földet is vettek maguknak. Letartóztatták őket. Az esetnek érdekesége az is, hogy az egyik dézsmáló évekkal ezelőtt egy Amerikából érkezett levélből dollárokat lopott ki, azonban, miután a lopást felfedezték, a pénzt visszaadta s így a dollárokat tartalmazó levél tulajdonosa nem tett ellene feljelentést.

— **Számos közleményünk s így a ref. nőegylet kerti multságáról szóló is, helyszüke miatt jövő számunkra maradt.** Szerk.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL*)

Tekintetes Szerkesztőség!

A „Szászváros és Vidéke” folyó évi június 27-iki számában „Több üzletrésztulajdonos” aláírással megjelent cikk annyira sommásan „valótlanság” és más hasonló erős kifejezések kíséretében tárgyalja a Hangya szövetkezet ügyét, hogy e cikk tenorjában polemiát folytatni egyfelől nagyon hosszadalmas lenne, másfelől csak az ügynek ártanánk vele.

Szorítokozom azért az alábbiakban csupán a Hangya helyzetének rövid ecsetelésére és a cikk némely téves állításának a helyreigazítására.

A Hangya szövetkezet kezdeményezése íj. Szántó Károly szerkesztő ur érdeme, ki 1918-ban csekélyebb üzletész alappal egy bizonyos összeget gyűjtött e célra, mely takarékpénztárilag volt kezelve. Az eszme felújultával 1922-ben szívesen állottam a mozgalom élére néhai Őrs Zoltánnal és néhány más buzgó barátommal együtt. Összegyűjtöttünk mintegy 1020 darab 100 leues üzletészt, tehát 102.000 leut.

Az üzlet megnyitásának körülményei ismereteseek. Első üzletvezetőnk nem vált be, rövidesen távozott. Második üzletvezetőnk, Papp Lajos, jóra való ember volt, de ideköltözött családtagjait nem bírta eltartani, adósságokba verte magát, távoznia kellett.

Az üzletvezetés ellen ez időben nem lehetett jelentékenyebb kifogást emelni. Papp Lajos annyira szakértő és tapasztalt kereskedő volt, hogy úgy nekem, mint Őrs urnak csak szankcionálni kellett az általa előterjesztetteket. A forgalom azonban mégsem vett jelentékenyebb lendületet. Ennek okát a tagok nagyrésze az üzlethelyiség kissé félreeső felvételében kereste. E hiányon is segítettünk, itt

*) Közérdekű felszólamlásokat e rovat alatt díjtalanul közlünk. A felelősség a beküldőt terheli. Szerk.

azonban az a baj esett meg, hogy új üzletvezetőnk a helyiség fekvése után indulva az ugynevezett „paraszt” árukra helyezett túlságos súlyt s ezekből szerzetelt be túlságos mennyiséget, melyet a forgalom nem igazolt. Ez áruk értékesítése némi pangást és veszteséget okozott, azonban ez már ki van küszöbölve s az üzlet a régi konzum irányban örvendetesen fejlődik.

Hogy minő véleménye van a nagyenyedi központnak szövetkezetünkről, arra nézve szolgáljon bizonyítékul nevezett központnak f. év. június 12-ikéről kelt irata, melyet a tagtársaknak eredetiben bemutatunk.

A központ ebben a következőket írja: „A három havi jelentés szerint a forgalom fokozatosan emelkedett. Ha ez örvendetes jelenség továbbra is mutatkozik, megvan a remény arra, hogy a régi, valamint az újabb veszteséget is kiheverje.

A hitelezés nem volt túlságos nagy, mindenestre havonként elkészítendő névszerinti hitelkimutatás figyelembe vételével állandóan törekedni kell, hogy az minél kisebb méretű legyen. A pénzkézelés kifogástalan.”

Ugy hiszem, hogy a szövetkezet jelenlegi üzletvezetőjében, ha ki az kitart a szövetkezet mellett, föltalálta azt az embert, aki előbbre viheti a szövetkezetet s ezáltal magának és családjának biztos existenciát terem.

Az elmondottakban némi magyarázatát adtam, úgy hiszem, annak is, hogy mi okozza azt, hogy a szövetkezet a lelet 3 év alatt osztalékot nem adhatott. Vegyük hozzá az utolsó évek általános üzleti pangását és hogy az utolsó előtti évben a Kún-kollegiumi konviktus bevásárlása a létszámcsökkenés folytán nagyon csekély volt, az utolsó évben pedig teljesen megszűnt, ami pedig havi 7-8 ezer s így egész évben 100.000 leu jövedelencsökkenésnek felel meg.

Hiszen más szövetkezetnél vagy részvénytársaságnál is előfordul, hogy a kezdet nehézségeivel küzdve, éveken át nem adhat osztalékot, éppen mint a hogy az elfülfetett fa sem terem mindjárt az első évben, de későbbi években bőséges kárpótlást nyújt ezért.

Az elmondottakban azt hiszem, megadtuk a szükséges fölvilágosítást a Hangya jelen helyzetének megértéséhez. Mindenki cselekedjék úgy, amint saját izlése és érdekei parancsolják. Mi soha a tagoknak azon jogát, hogy a szabályok korlátai között fölmondjanak, kétségbe nem vontuk. Hogy pedig a mozgalmat úgy jellemeztük, amint az akkor közszájon forgott, arról mi nem fehetünk. Foglalkoznunk kellett vele, mert főbb tagtárs kérdést intézett hozzánk, hogy náluk jártak s aláírásra felszólították, azonban ők visszautasították.

Végül még két rövid helyreigazítást:

1. Az alapszabályok az üzletrésznek nem még kétszeres s így egészben háromszoros összegéig kötelezik az illetőt, hanem csak kétszeres összegéig. Így pl. akinek 1 részvénye van a 100 leu kétszereséig. Erről azonban most nincs értelme beszélni, hiszen a kollégiummal 6 éves bérleti szerződésünk van s így fölszámolás esetén is az üzletrészt értéke teljesen biztosítva van. Biztosítva van különösen akkor, ha nem forszírozzák azt alkalmatlan időben s figyelembe veszik azt, hogy a fölszámolásnak törvényszék és jogászok közbejöttével kell történnie, ami eshetőleg az értékek jelentékeny részét emésztené föl.

2. Aki azt mondja, hogy az üzletvezetést teljesen a boltosra kellett volna bízni, nem érti a Hangya szervezetét. A Hangya szociális és nem csupán kereskedelmi intézmény.

Az árusításban és árubeszerzésben ma is az üzletvezetőnek jelentékeny szava van, azonban szükség van a központtal összekötő szervre is, ez pedig az igazgatóság és ügyvivő igazgató. Hogy pedig szakképzett kereskedő is mennyire lévedhet, azt élénken bizonyítja a paraszt áruk fölhozott esete, mely szakértő üzletvezetőnk tanácsára történt.

Fogadja tek. Szerkesztő ur a szíves közlésért a Hangya nevében hálás köszönetünket.
Simon Ferenc, ig. tag.

Cenzurat: Comanduirea Pietei Orăştie.

Egy fiatal leány vagy fiú, ki mind a három nyelvet beszél, azonnal felvétetik a magyar papirkereskedésben. Bővebb fölvilágosítás ugyanott.

Egy rikkancs-frú vagy leány, aki hirdapok utcai elárúsítását vállalja, azonnal felvétetik a magyar papirkereskedésben.

A kolozsvári közkedvelt, kitűnő zamatu Czell-féle „Hercules” és „Hercules” sörök Szászvároson és környékén is mindenütt kaphatók.

Szászváros és környéke főraktára: Kartmann Mihály Országút (Preisich-ház).

A helybeli 184 4-6
CENTRAL vendéglőben eme elismert sörök jégbehűtöten, naponkénti friss csapolásban palackokban és poharanként kaphatók!

Jó házbért fizetek egy 3 szoba, konyha s esetleges melléképületekből álló lakásért. Szerződést több évre kötök. Bővebbet e lap szerkesztőségénél. 193 2-3

Szászvárostra érkező vonatok menetrendje:

Érvényes 1926. május 15-től.

Tövis felől érkezik:

Személyvonat	1 óra 30 p.-kor (éjjel)	
Gyors	1 " 57 "	
Vegyes	6 " 59 "	csak Piskiig
Személy	8 " 12 "	
Gyors	8 " 30 "	
Személy	17 " 53 "	

Arad felől érkezik:

Személyvonat	2 óra 58 p.-kor	
Gyors	4 " 46 "	
Vegyes	5 " 24 "	Alkenyérig
Személy	10 " 59 "	
Személy	19 " 47 "	
Gyors	21 " 44 "	

Express vonatok:

Arad felől érkezik	10 óra 38 perckor
Tövis	19 " 52 "

Ezen vonatok Szászvároson nem állanak meg.

Vonatjáratok a megyében:

Déváról indul Tövis felé:	gyors	személy
	4:06	9:41
	21:05	18:32
Déváról indul Arad felé:	9:16	9:40
	2:40	19:07

Piski—Vajdahunyad.

Piskiről indul	4:33, 16:10, 21:20, 11:15, 7:05
Vajdahunyadról indul	0:37, 5:47, 8:05, 14:10, 15:70

Piski—Petrozsény.

Piskiről indul	4:40, 10:40, 21:40
Petrozsényből	5:03, 14:45, 22:01

Alvinc—Nagyszeben.

Alvincről indul	4:23, 12:10, 17:30
Szebenből	3:40, 12:20, 19:30

Alkenyér—Kudzsir.

Alkenyerről indul	1:45, 5:20, 12:30, 20:30
Kudzsiról	2:42, 6:50, 16:20, 23:32

A legjobb, a legzamatosabb sör a Tordai sörgyár Részvénytársaság söre.

Nagyban és kicsinyben kapható a Schuleri Frigyes szeszgyár Rt.-nál Orăştie

?? A ??
Schuleri Frigyes szeszgyár Rt. ajánlja:

elsőrangú likőr-különlegességeit, továbbá mindenféle pálinka-, rum- és borpárlatait, ugyszintén a kiváló zamatu küüllömenti fajborait
:-: hordókban és palackokban :-:

A „Tordai sörgyár Rt.” söreinek a híres „LUX” sörnek is főnagyraktára.

186 4-16